

## رشته برنامه ریزی و رفاه اجتماعی

(دوره کارشناسی ارشد)

درس: فرهنگ و رفاه اجتماعی

استاد درس: دکتر جعفر هزارجریبی

### جلسه اول

هدف کلی درس:

- شناخت دانشجویان با مفاهیم و ساختارهای فرهنگ و رفاه اجتماعی و تعمیق بینش جامعه شناختی از روابط فرهنگ و رفاه اجتماعی در ایران و جهان.
- شناخت روابط نظری و عملی فرهنگ و رفاه اجتماعی در ایران و جهان.
- شناسایی ساختارهای فرهنگی و اجتماعی جامعه با رویکرد رفاه اجتماعی.
- شناسایی ساختارها و شرایط فرهنگی در چارچوب مفاهیم نظری.
- ایجاد بینش جامعه شناختی رفاه اجتماعی برای انجام نقش های حرفه ای و عملی در جامعه.

### رویکرد درس:

درس فرهنگ و رفاه اجتماعی شامل مباحثی است از دروس سیاستگذاری اجتماعی، رفاه اجتماعی، جامعه شناسی توسعه و جهان سوم و انسان شناسی فرهنگی است.

معرفی منابع درس (پیوست است)

### جلسه دوم

#### فرهنگ و الگوهای فرهنگی

- الگوهای فرهنگی قومیت ها و ساختارهای قومی و تأثیر آن بر الگوهای فرهنگی.
- الگوهای فرهنگی و شرایط زمانی و رفاه اجتماعی
- الگوهای فرهنگی رفاه فردگرا یا جمع گرا؟
- الگوهای فرهنگی و محیط زندگی و رفاه اجتماعی.
- الگوهای فرهنگی و فرهنگ سیاسی جامعه

- الگوهای فرهنگی و پارامترهای جمعیتی [باروری، سلامت، مرگ و میر و مهاجرت].

### جلسه سوم

#### مفاهیم کلیدی درس

- فرهنگ
- مسائل اجتماعی
- الگوهای فرهنگی
- شرایط فرهنگی
- رفاه
- سیاست نژادی و قومی
- رفاه اجتماعی
- مفهوم نابرابری
- فرهنگ رفاه
- فقر و ناداری
- نیازهای اجتماعی
- اقتصاد محلی و قومی

### جلسه چهارم

#### رویکردهای روش شناختی و معرفت شناختی

- رویکرد تحلیل اجتماعی
- رویکرد تحلیل اقتصادی
- رویکرد تحلیل سیاسی
- رویکرد تحلیل ایدئولوژیک
- روشهای تطبیقی، تحلیل متن، تحلیل گفتمان - تاریخی، اتنوگرافی.
- مطالعه موردی و دیگر روشهای کیفی

### جلسه پنجم

#### بررسی نظریه های جامعه شناختی رفاه اجتماعی

- نظریه رفاهی غرب و ایران
- نقش نظریه های فردگرا و جمع گرا دورکیم، زیمل، پارسنز، مرتن
- نظریه ماکس وبر درباره ظهور سرمایه داری و ریاضت کشی و دنیادارانه
- نظریه اینگلهارت درباره تحول ارزشهای مادی/فرامادی

- نظریه لیبرالی، سوسیال دمکراسی.

### جلسه ششم

- دکترین های جدید رفاه اجتماعی

- ارائه کنفرانس دانشجو

- نقش خانواده

- رفاه زنان

- خشونت علیه زنان

- مسئله فرار دختران از خانه

- بیکاری و اشتغال زنان و تأثیر آن بر رفاه زنان و خانواده

- طلاق و از هم گسیختگی خانواده و تأثیر آن بر رفاه زنان و کودکان

- دیدگاه های فمینیستی از رفاه زنان و ... .

### جلسه هفتم

تحولات در جامعه جدید/مدرنیته و ظهور ارزشهای مدرن

پیشرفت گرایی، سنت گریزی، عقل گرایی، مردم سالاری

شهرگرایی، صنعت گرایی، نقادی و تفکر انتقادی

جهانی گرایی، جهانی شدن و ... تأثیر آن بر رفاه اجتماعی

- ارائه کنفرانس دانشجو

### جلسه هشتم

**بررسی فرهنگ فقر**

- نظریات اسکارلویس [فرهنگ فقر]

- نظریات آمارتیا سن [فرهنگ قابلیت]

- فقر و ساختار قدرت

- محرومیت اجتماعی [چرایی و چگونگی]

- الگوهای مهاجرت

- مسائل سالمندان

- الگوهای فرهنگی سلامت و رفاه بهداشتی و درمانی

- شاخص امید به زندگی و الگوهای رفاه اجتماعی

- ارائه کنفرانس دانشجو

### جلسه نهم

بررسی مفهوم نظام اجتماعی رفاه:

- نقش نهادهای اجتماعی سنتی، آیین و رسوم در رفاه اجتماعی

- الگوهای سنتی همیاری و مشارکت و رفاه اجتماعی

- بحران های فرهنگی [ هویت، آنومی اجتماعی، شکاف نسل ها، ظهور گروه های ضدفرهنگ و ... ]

- مسائل اجتماعی جامعه:

بزهکاری، اعتیاد، سرقت، فحشاء [رفاه اجتماعی]

- ارائه کنفرانس دانشجو

### جلسه دهم

- رفاه اجتماعی وزندگی شهری ، روستایی و عشایری

- ارائه کنفرانس دانشجو

### جلسه یازدهم

- رفاه اجتماعی در جوامع توسعه یافته و در حال توسعه و مطالعات تطبیقی شاخص ها

- ارائه کنفرانس دانشجو

### جلسه دوازدهم

رفاه اجتماعی و بحران های اجتماعی

- مسائل اجتماعی و پیامدهای آن

- ابعاد اجتماعی بلایای طبیعی

- جنگ و پیامدهای اجتماعی آن

- ارائه کنفرانس دانشجو

#### جلسه سیزدهم

- رفاه اجتماعی و سرمایه اجتماعی [آراء و نظریات پیربوردیو - جیمز کلن - فرانسیس فوکویاما و ...].

- ارائه کنفرانس دانشجو

#### جلسه چهاردهم

- حقوق شهروندی و رفاه اجتماعی - رفاه فرهنگی - خدمات رفاهی

- ارائه کنفرانس دانشجو

#### جلسه پانزدهم

- امکانات و منابع و نقش های اجتماعی - برابری فرصت ها

- ارائه کنفرانس دانشجو

#### جلسه شانزدهم

- سرمایه های فرهنگی و شکاف طبقاتی - نقش سرمایه های فرهنگی در ایجاد برابری های اجتماعی

- ارائه کنفرانس دانشجو

منابع درس شرایط فرهنگی رفاه اجتماعی

#### الف) منبع اصلی

- هزار جریبی، جعفر و صفری شالی، رضا، آنا تومی رفاه اجتماعی، ۱۳۹۱، انتشارات جامعه و فرهنگ

#### ب) منابع کمک درسی

- اسمل سر، نیل، ۱۳۷۶، جامعه شناسی اقتصادی، ترجمه محسن کلاهچی، تهران، انتشارات کویر.

- اینگلهارت، رونالد، ۱۳۷۳، تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، ترجمه مریم وتر، تهران، انتشارات کویر.

- باری، نورمن، ۱۳۸۰، رفاه اجتماعی، ترجمه سیداکبر میرحسینی و سیدمرتضی نوربخش، تهران، سمت.
- تاجبخش، کیان (ویراستار)، ۱۳۸۴، سرمایه اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه، ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان، تهران، شیرازه.
- ترنر، برایان، ۱۳۷۹، ماکس وبر و اسلام، ترجمه سعید وصالی، تهران، نشر مرکز.
- دوپوئی، گزاویه، ۱۳۷۴، فرهنگ و توسعه، ترجمه فاطمه فراهانی و عبدالحمید زرین قلم، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- روزیدیس، دانیل، ۱۳۸۱، شرایط اخلاقی رشد اقتصادی، ترجمه احمدتدین و شهین احمدی، تهران، انتشارات هرمس.
- زاهدی، محمدجواد، ۱۳۸۲، توسعه و نابرابری، تهران، انتشارات مازیار.
- سن، آمارتیا، ۱۳۸۲، توسعه به مثابه آزادی، ترجمه وحید محمودی، تهران، دانشگاه تهران.
- فاستر، جرج، ۱۳۷۸، جوامع سنتی و تغییرات فنی، ترجمه مهدی ثریا، تهران، نشر کتاب فرا.
- فیتز پتریک، تونی، ۱۳۸۱، نظریه رفاه: سیاست اجتماعی چیست؟ ترجمه هرمز همایون پور، تهران، گام نو.
- فیتز پتریک، تونی، ۱۳۸۵، نظریه های رفاه جدید، ترجمه هرمز همایون پور، انتشارات مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی.
- مالدینوفسکی، برونیسلاو، ۱۳۷۹، نظریه علمی درباره فرهنگ، ترجمه عبدالحمید زرین قلم، تهران، گام نو.
- محسنی، منوچهر، ۱۳۶۸ (چاپ سوم) جامعه شناسی پزشکی و بهداشت تهران: انتشارات طهوری.
- وبر، ماکس، ۱۳۷۳، اخلاق پروتستان و روح سرمایه داری، ترجمه عبدالکریم رشیدیان و پریسا منوچهری کاشانی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- روح الامینی، محمود، ۱۳۷۷ (چاپ چهارم)، زمینه فرهنگ شناسی، تهران، انتشارات عطار.
- طایفی، علی، ۱۳۸۰، موانع فرهنگی توسعه تحقیق در ایران، انتشارات آزاداندیشان.
- رابرت، اچ. بورک، ۱۳۷۸، در سراسیمگی به سوی گومورا، لیرالسم مدرن و افول آمریکا، انتشارات حکمت، ترجمه الهه هاشمی حائری